

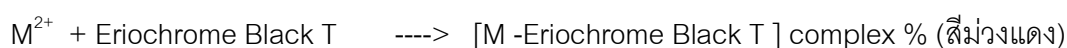

บริษัท นอร์ทเทอรัน ฟู้ด คอมเพล็กซ์ จำกัด

วิธีการปฏิบัติงาน	เรื่อง :วิธีการตรวจสอบค่าความกระด้างในน้ำ	หน้า 1 ของ 3
รหัสเอกสาร : WI-QC-71	วันที่ประกาศใช้ : 01 กุมภาพันธ์ 2556	แก้ไขครั้งที่ : 01
จัดทำโดย :	ทบทวนโดย :	อนุมัติโดย :
หัวหน้าแผนกควบคุมคุณภาพ	ผู้จัดการฝ่ายประกันคุณภาพ	ตัวแทนฝ่ายบริหารคุณภาพ

1.ผู้ปฏิบัติ พนักงาน QC

2.คำนิยาม total hardness ใช้ Eriochrome Black T จับกับ Ca^{2+} , Mg^{2+} และ divalents ion อื่น ๆ ที่ เป็นสาเหตุของความกระด้างจะได้สารประกอบ หลังจากนั้นเติม Ethylene diamine Black T ถูกปล่อย ออกมาในรูปอิสระซึ่งมีสีน้ำเงิน ดังสมการดังนั้นปริมาณ EDTA ที่ใช้จึงเป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณไอออนที่มีอยู่

3.ความถี่ในการตรวจสอบ ทุกวัน

4.สารเคมีที่ใช้

4.1 แอมโมเนียมคลอไรด์	4.2 แอมโมเนียมไฮดรอกไซด์
4.3 แมกนีเซียม-อีดีทีเอ	4.4 Eriochrome Black T
4.5 ไฮดรอกซีลามีเนไฮโดรคลอไรด์	4.6 เอทานอล 95%
4.7 เมทิลเรด	4.8 แคลเซียมคาร์บอเนต $CaCO_3$
4.9 กรดเกลือ HCl	4.10 โซเดียมคลอไรด์
4.11 โซเดียม-อีดีทีเอ -ไดไฮเดรต	4.12 บิวเรต
4.13 บีเปต	4.14 ขวดรูปชมพู่

5.ขั้นตอนการทำงาน

5.1 การเตรียมสารเคมี

ก.การเตรียมสารละลายบัฟเฟอร์ (Buffer Solution)

- 1.ชั่ง แอมโมเนียมคลอไรด์ NH_4Cl 16.9 กรัม ละลาย ในสารละลายแอมโมเนียมไฮดรอกไซด์ เข้มข้น 143 มิลลิลิตร
- 2.ชั่งแมกนีเซียม-อีดีทีเอลงไป 1.25 กรัม ละลายในข้อ 1
- 3.ปรับปริมาตรทั้งหมด เป็น 250 มิลลิลิตร ด้วยน้ำกลั่น

ข.สารละลาย Eriochrome Black T วิธีการใดวิธีการหนึ่ง ดังนี้

วิธีที่ 1 แบบสารละลาย

- 1.ชั่ง 0.5 กรัม Eriochrome Black T
- 2.ชั่งไฮดรอกซีลามีไฮโดรคลอไรด์ 4.5 กรัม
- 3.ละลายสาร ชั่ง 1 และ 2 ในเอทานอล 95 % 100 มิลลิลิตร

วิธีที่ 2 แบบผง

ชั่ง 0.5 กรัม Eriochrome Black T และโซเดียมคลอไรด์ 100 กรัม ให้เข้ากัน

ค.สารละลายมาตรฐาน อิติทีเอ 0.01 โมลาร์

- 1.ชั่งไดโซเดียม-อิติทีเอ -ไดไฮเดรต 3.723 กรัม
- 2.ละลายในน้ำกลั่น และทำให้ปริมาตรทั้งหมด เป็น 1 ลิตร และทำการหาความเข้มข้นที่แน่นอนของสารละลายมาตรฐานอิติทีเอที่เตรียมได้ โดยนำไปสแตนดาร์ดไคซ์กับสารละลายมาตรฐานแคลเซียมด้วยวิธีการหาค่ากระด้างตัวอย่าง

ง.สารละลายมาตรฐานเมทิลเรด

- 1.สารละลายเมทิลเรด 200 มิลลิลิตรในสารละลายเอทานอล 95 % 100 มิลลิลิตร

จ.สารละลายมาตรฐาน แคลเซียม

- 1.ชั่งแคลเซียมคาร์บอเนต CaCO_3 1.000 กรัม แล้วเทใส่ ลงในขวดรูปชมพู่ ขนาด 500 มิลลิลิตร
- 2.เติมสารละลายของกรดเกลือเข้มข้นผสมกับน้ำกลั่นในอัตราส่วน 1 : 1 ลงในขวดรูปชมพู่ที่ละน้อย โดยใช้กรวยแก้วจนกระทั่งแคลเซียมคาร์บอเนตละลายหมด
- 3.เติมน้ำกลั่นลงไป 200 มิลลิลิตร แล้วต้มให้เดือด ประมาณ 5 นาที เพื่อไล่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ทำให้เย็น
- 4.เติมสารละลายเมทิลเรด 2-3 หยด ปรับสารละลายเป็นสีส้ม ด้วยสารละลายแอมโมเนียไฮดรอกไซด์ 3 นอร์มอล หรือสารละลายกรดเกลือ เข้มข้นผสมน้ำกลั่นในอัตราส่วน 1:1 แล้วแต่ความจำเป็นแล้ว ทำให้มีปริมาตรทั้งหมดเป็น 1 ลิตร

5.2 วิธีการวัดโดยการไตเตรทกับสารละลายมาตรฐานอีดีทีเอ (EDTA Titrimetric method)

- 1.ปิเปตตัวอย่างน้ำตัวอย่าง ใส่ลงในขวดรูปชมพู่ 25 มิลลิลิตร และทำให้มีปริมาตรทั้งหมดเป็น 50 มิลลิลิตร ด้วยน้ำกลั่น
- 2.เติมสารละลาย บัฟเฟอร์ลงไป 1 มิลลิลิตร (โดยต้องเติมสารละลายนี้ใน Hood เท่านั้นเนื่องจากมีกลิ่นที่แรงมาก) แล้วเติมสารละลาย Eriochrome Black T ลงไป 1-2 หยด และหรือ เติม Eriochrome Black T แบบผง ลงไป 0.2 มิลลิกรัม
- 3.ไตเตรท ตัวอย่างน้ำตัวอย่าง ด้วยสารละลายมาตรฐาน อีดีทีเอ 0.01 โมลาร์ จนกระทั่งสารละลายสีม่วงแดงเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงิน จดปริมาตรของสารละลายมาตรฐานอีดีทีเอ ที่ใช้ในการไตเตรทแล้วนำไปคำนวณหาความกระด้าง จากสูตร

$$\text{ความกระด้าง (มก/ล แคลเซียมคาร์บอเนต)} = [A \times M \times 100 \times 1000] / B$$

เมื่อ A=ปริมาตรของสารละลายมาตรฐานอีดีทีเอ ที่ใช้ในการไตเตรท ,(มิลลิลิตร)

M=ความเข้มข้นของสารละลายมาตรฐาน อีดีทีเอ ,(โมลาร์) = 0.01 โมลาร์

B=ปริมาตรของน้ำตัวอย่าง,(มิลลิลิตร)

ม่วงแดง

น้ำเงิน

6. เอกสารอ้างอิง

แหล่งที่มา : วิธีการวิเคราะห์ คู่มือการวิเคราะห์น้ำและน้ำเสีย SP-QC-30 และ AOAC Official Method

973.52 Hardness of water

7. บันทึกคุณภาพ

บันทึกการตรวจคุณภาพน้ำกระด้าง (FM-QC-87)